

GENPROCURE

CATÀLEG DE
CONSIDERACIONS
I CLÀUSULES DE
GÈNERE EN LA
CONTRACTACIÓ

ÍNDEX

1

PG 4 INTRODUCCIÓ

2

ELS SIS PASSOS DEL "CICLE DE LA CONTRACTACIÓ"

- PG 6 2.1** Anàlisi de la despesa
- PG 8 2.2** Identificació de resultats (Estratègia de contractació)
- PG 10 2.3** Preparació i redacció de la licitació
- PG 13 2.4** Procés de licitació
- PG 16 2.5** Presa de decisions
- PG 19 2.6** Seguiment

3

PG 20 CONCLUSIÓ

4

PG 22 GLOSSARI I REFERÈNCIES CLAU

- 4.1** Glossari terminològic
- 4.2** Referències clau
- 4.3** Altres referències útils

QUÈ ÉS URBACT?

URBACT és un Programa de Cooperació Transnacional a nivell de la UE cofinançat per la Unió Europea a través del Programa Interreg. URBACT es troba en el seu quart cicle de programa (URBACT IV) i té com a objectiu permetre l'intercanvi de coneixements i l'aprenentatge entre ciutats predominantment petites i mitjanes sobre el tema del Desenvolupament Urbà Sostenible (DUS). Ho fa a través del "Mètode URBACT", i específicament finançant diferents tipus de Xarxes relacionades amb temes vinculats al DUS.

Les Xarxes de Planificació d'Acció (APNs, per les seues sigles en anglès) operen durant un període de dos anys i mig i, mitjançant l'aprenentatge transnacional i l'intercanvi local, requereixen que les ciutats participants elaboren Plans d'Acció Integrats (PAIs), que detallen com abordaran un repte urbà específic en els pròxims anys. Entre juny de 2023 i desembre de 2025, URBACT ha finançat 30 d'aquestes APNs.

QUÈ ÉS GENPROCURE?

La Xarxa GenProcure va ser una de les 30 APNs que van operar entre juny de 2023 i desembre de 2025 i s'ha centrat en el tema de la "Contractació Pública amb Perspectiva de Gènere". Liderada per la ciutat de Vila Nova de Famalicão, Portugal (soci principal), a través d'una sèrie d'aprenentatges transnacionals i intercanvis locals, GenProcure ha buscat transformar les cultures de contractació perquè el gènere es considere activament durant el disseny de béns, serveis i obres, i s'incloga com a Clàusules de Gènere en els processos de contractació.

Els socis del projecte (PPs, per les seues sigles en anglès) han estat: Koszalin (Polònia), Associació de Desenvolupament Intercomunitari Satu Mare (Romania), Umeå (Suècia), Alcoi (Espanya), Messina (Itàlia), Departament de Desenvolupament i Projectes Internacionals del Cantó de Zenica-Doboj (Bòsnia i Hercegovina), Zagreb (Croàcia) i Újfehértó (Hongria).

SOBRE EL CATÀLEG

Aquest "Catàleg de Consideracions i Clàusules de Gènere en la Contractació" ha estat coproduït directament amb els socis de GenProcure. Reflexa tot l'aprenentatge col·lectiu adquirit a través dels intercanvis transnacionals i locals, i té com a objectiu oferir suport a altres ciutats i regions que desitgen dur a terme Contractació Pública amb Perspectiva de Gènere (GRPP).

El Catàleg reuneix les conclusions de les tasques i discussions realitzades durant les Reunions Transnacionals i ha estat redactat pel nostre Expert Principal, Matthew Baqueriza-Jackson.

AGRAÏMENT DEL SOCI PRINCIPAL – VILA NOVA DE FAMALICÃO

Quan va sorgir la idea de combinar la contractació pública amb la igualtat d'oportunitats, aviat vam adonar-nos que la igualtat de gènere seria el tema principal d'aquestes oportunitats. En un moment en què la contractació pública està adquirint un paper més rellevant a la Unió Europea, era hora de veure com podríem utilitzar-la per influir en el comportament de la societat i dels diversos actors cap a la igualtat de gènere. Aquesta era l'opció; aquest era el camí a seguir.

Per això, estem agraïts a URBACT, a través del seu Secretariat, per haver tingut el coratge d'acceptar la proposta i donar-nos suport en aquest projecte. Als nostres socis de GenProcure, els fem arribar la nostra més profunda gratitud pel seu compromís, per compartir, per abordar la qüestió i per desenvolupar-la i compartirla.

A tots els altres implicats, directament o indirectament, els agraïm les seues contribucions al llarg del projecte. A l'Expert Principal, Matthew Baqueriza-Jackson, li transmetem la nostra més sincera gratitud per la seua dedicació al projecte, el seu entusiasme contagiós i per ser la nostra llum guia, que sempre ens ha orientat i sempre ha tingut una paraula o un gest que ens donava l'energia necessària per fer realitat aquest projecte.

Als actors implicats i a tots aquells que puguem beneficiar-se del treball expressat ací, deixem un punt de partida per explorar aquestes qüestions i utilitzar la contractació pública de manera eficient i en benefici de la població.

Finalment, podríem concloure amb: atreviu-vos a innovar!

INTRODUCCIÓ

1.1 CONTEXT

Entre juny de 2023 i desembre de 2025, 9 ciutats i regions han format part de la Xarxa de Planificació d'Acció (APN)(b) GenProcure finançada per URBACT IV(a) (totes les referències detallades a la Secció 4). A través d'una sèrie de reunions transnacionals, activitats a nivell local i la producció de 9 Plans d'Acció Integrats (PAIs), GenProcure ha buscat transformar la manera en què aquestes 9 ciutats i regions duen a terme el procés de contractació. El nostre enfocament ha estat canviar les cultures de contractació, de manera que, a més d'assegurar el compliment de la legislació, els procediments i les consideracions de cost, les ciutats i regions també exploren les implicacions econòmiques, socials (inclosa la perspectiva de gènere) i ambientals de les seues decisions de contractació.

1.2 CONTRACTACIÓ PÚBLICA AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE

El nostre èmfasi particular ha estat en la Contractació Pública amb Perspectiva de Gènere. Als Estats membres de la UE, existeixen desigualtats significatives entre dones i homes pel que fa a representació, salaris, ocupació, emprenedoria, seguretat i accés a serveis. L'APN GenProcure es va desenvolupar amb la hipòtesi que la contractació pot utilitzar-se com a palanca per contribuir a abordar aquestes desigualtats de gènere mitjançant la manera com es dissenyen, contracten i supervisen els contractes de béns, serveis i obres.

Mitjançant l'APN, hem utilitzat el "Cicle de la Contractació"(c) com a base i marc consistent: sis passos clau que conformen el procés de contractació i en els quals els ajuntaments locals, altres institucions clau i els governs regionals poden tenir en compte el gènere, així com les implicacions que les decisions de contractació i la despesa poden tenir en l'abordatge de les desigualtats de gènere.

1.3 SOBRE AQUEST CATÀLEG

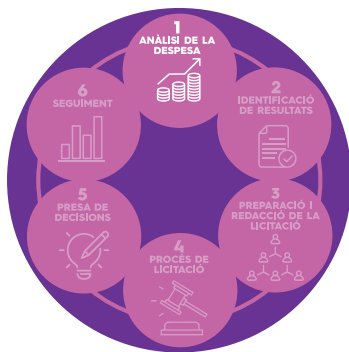
Aquest “Catàleg de Consideracions i Clàusules de Gènere en la Contractació” és el resultat final de l’APN GenProcure. Ha estat coproduït amb les nostres 9 ciutats i regions sòcies i descriu, al llarg dels sis passos del “Cicle de la Contractació”, com es poden incloure consideracions de gènere i, quan es tracta de la pròpia contractació, els tipus de clàusules de gènere específiques que es poden inserir en la documentació.

El Catàleg està dirigit a qualsevol persona dins dels ajuntaments locals, institucions clau i governs regionals que siguin responsables de la contractació. Això no només inclou els departaments de contractació i els compradors de béns, serveis i obres, sinó també aquells responsables d’analitzar dades, desenvolupar estratègies, abordar desigualtats socials i de gènere, i gestionar l’execució dels contractes. El Catàleg s’emmarca dins de les Directives de Contractació de la UE de 2014(d) i, esperem, pot ser utilitzat per superar part de l’aversió al risc associada a aquestes directives.

El nucli del Catàleg és la Secció 2, que està dividida en 6 parts, una per a cadascun dels 6 passos del “Cicle de la Contractació”. Ací oferim context per a cada pas, com es pot considerar el gènere en cadascun d’ells, alguns exemples dins i fora de l’APN GenProcure, i instruccions clares per a la inclusió de consideracions i clàusules de gènere.

Esperem que el Catàleg us siga d’utilitat.

2. ELS SIS PASSOS DEL "CICLE DE LA CONTRACTACIÓ"

2.1 PAS 1 – ANÀLISIS DE LA DESPESA

El Pas 1 del "Cicle de la Contractació" tracta de l'Anàlisi de despesa. A tota Europa, cada any, les autoritats públiques gasten aproximadament 2.000 mil milions d'euros en la compra de béns, serveis i obres a través del procés de contractació. Els ajuntaments locals, les institucions clau i els governs regionals haurien d'analitzar on van aquests diners. Quant gasten amb empreses ubicades a la seua localitat, regió i país? Quant gasten amb petites i mitjanes empreses (PIMES) i organitzacions de l'economia social (OES)? Quant gasten amb empreses de sectors industrials concrets, com la construcció, les finances o l'energia? Aquest tipus d'anàlisi de despesa, per al qual hi ha eines disponibles(e), pot permetre una comprensió més efectiva de cap a on van els diners i constituir una bona base de proves per impulsar canvis en les cultures de contractació.

2.1.1 COM ES POT TENIR EN COMPTE EL GÈNERE DURANT L'ANÀLISI DE DESPESA?

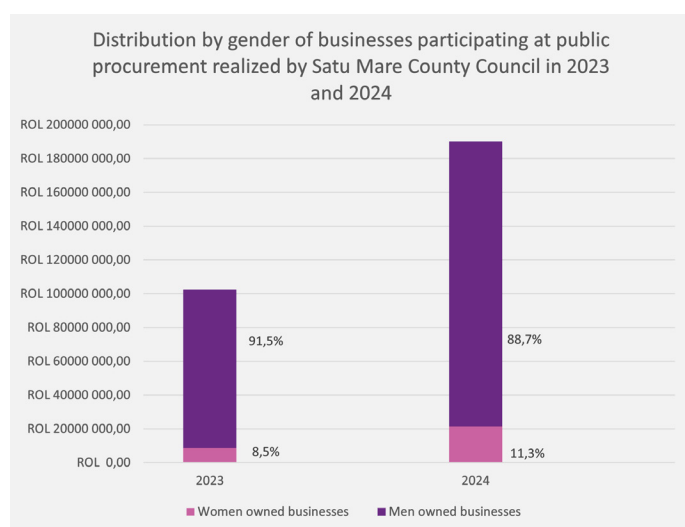
El que s'ha descrit anteriorment correspon a una anàlisi de despesa "bàsica" que es pot realitzar anualment per entendre cap a on es dirigeix la despesa de contractació a nivell geogràfic, sectorial i segons tipus d'empresa. No obstant això, els ajuntaments locals, les institucions clau i els governs regionals poden desagregar aquestes dades més a fons des d'una perspectiva de gènere. Per exemple, com a part de l'anàlisi per tipus d'empresa, a més d'explorar la quantitat de despesa en contractació amb PIMES i OES, també podrien analitzar la propietat i la gestió d'aquestes organitzacions: el percentatge propietat o gestionat per dones, per exemple. Tota aquesta informació proporciona una línia de base sobre la qual es poden establir objectius de millora.

A més de realitzar una anàlisi "bàsica" de la despesa i una anàlisi específica per gènere sobre la propietat i gestió dels proveïdors, es pot dur a terme una anàlisi de despesa més "avançada". Ací, els ajuntaments locals, les institucions clau i els governs regionals poden enviar enquestes als proveïdors existents i fer-los preguntes sobre els seus comportaments i la forma en què executen els contractes; per exemple, el nombre de dones empleades com a part de l'equip que realitza el contracte. Finalment, es pot analitzar els procediments de contractació utilitzats prèviament per l'ajuntament local, la institució clau o el govern regional; per exemple, quants procediments han inclòs una Clàusula de Gènere (vegeu el Pas 4 per a més detalls).

2.1.2 EXEMPLES DE CONSIDERACIONS DE GÈNERE DURANT L'ANÀLISI DE DESPESA

Durant la prova d'accions com a part de l'APN GenProcure, Satu Mare (Romania) va adaptar l'eina d'anàlisi de despesa "bàsica" descrita anteriorment al seu propi context local i la va provar amb 6 Institucions Clau, incloent el Consell del Comtat de Satu Mare. A més, també van recopilar i analitzar dades sobre la propietat i gestió dels proveïdors per identificar fins a quin punt estaven dirigits per dones.

L'anàlisi de despesa va ser realitzada pel Consell del Comtat de Satu Mare per a les despeses dels anys 2023 i 2024, amb un percentatge de despesa amb proveïdors dirigits per dones del 8,5 % i l'11,3 %, respectivament. Només amb la realització d'aquesta anàlisi, el Consell del Comtat va poder començar a pensar de manera diferent sobre la contractació i, en particular, sobre tècniques per fomentar que més empreses dirigides per dones participaren en les oportunitats de contractació.

2.1.3 CATÀLEG DE DADES DE GÈNERE PER A LA INCLUSIÓ EN L'ANÀLISI DE DESPESA

Hi ha 3 tipus de dades que els ajuntaments locals, les institucions clau i els governs regionals poden recopilar sobre gènere com a part de l'anàlisi de despesa.

TIPUS 1 – DADES DESAGREGADES PER GÈNERE

- › Percentatge de despesa amb proveïdors propietat o gestionats per dones.

TIPUS 2 – DADES D'ENQUESTA ALS PROVEÏDORS

- › Percentatge d'empleats/directius dels proveïdors que són dones.
- › Escletxa salarial de gènere entre homes i dones a les empreses proveïdores.
- › Nombre de dones empleades a temps complet pel proveïdor com a part del contracte.

TIPUS 3 – DADES DEL PROCEDIMENT DE CONTRACTACIÓ

- › Nombre i percentatge de procediments de contractació que inclouen Clàusules de Gènere.

2.2 PAS 2 – IDENTIFICACIÓ DE RESULTATS (ESTRATÈGIA DE CONTRACTACIÓ)

El Pas 2 del “Cicle de la Contractació” tracta d’identificar els resultats locals econòmics, socials, ambientals i específics de gènere als quals la contractació podria servir com a palanca per contribuir a la seua millora. Les Directives de Contractació de la UE de 2014 estableixen una sèrie de requisits per a les autoritats públiques sobre com ha de dur-se a terme la contractació, amb un èmfasi principal en el preu, la competència i la transparència. No obstant això, també permeten que les autoritats públiques consideren objectius socials i ambientals més amplis durant el procés de contractació, sempre que siguin rellevants per a la naturalesa del bé, servei o obra que s’adquireix.

Els ajuntaments locals i els governs regionals, en particular, ja disposen de diverses estratègies, ja siguin estratègies de ciutat, de desenvolupament o econòmiques; i totes aquestes estratègies contenen resultats que volen assolir. Si les ciutats volen ser clares sobre els tipus de resultats més amplis que volen aconseguir mitjançant la contractació, poden elaborar una estratègia de contractació que els detalle de manera explícita.

A través de l’APN GenProcure, hem promogut la importància que els socis elaboren estratègies de contractació que incloguen, entre altres coses: la legislació nacional i la política local sobre contractació; els límits de despesa en què s’utilitzen diferents procediments de contractació; i els detalls dels resultats econòmics, socials, ambientals i de gènere més amplis a nivell local que volen que la contractació contribueixca a assolir. Això, per tant, vincula el procés de contractació amb la realització d’objectius estratègics més amplis.

2.2.1 COM ES POT CONSIDERAR EL GÈNERE DURANT LA IDENTIFICACIÓ DE RESULTATS?

Com a part del desenvolupament d’una estratègia de contractació i la identificació de resultats, els ajuntaments locals, les institucions clau i els governs regionals poden identificar resultats a incloure que aborden les desigualtats de gènere. Aquests resultats poden estar ja detallats en estratègies de ciutat existents o similars, o poden aparèixer en plans específics d’igualtat de gènere. Aquests resultats haurien de transferir-se a qualsevol estratègia de contractació i formar la base dels passos futurs del “Cicle de la Contractació” quan es considere el gènere i es desenvolupen clàusules de gènere.

2.2.2 EXEMPLES DE CONSIDERACIONS DE GÈNERE DURANT LA IDENTIFICACIÓ DE RESULTATS

L’Ajuntament de Viena (Àustria) fa anys que treballa en l’àmbit de la integració de la perspectiva de gènere i la contractació pública amb perspectiva de gènere. Aquest Ajuntament reconeix que la contractació és una funció transversal a tots els departaments i que les decisions preses al voltant de l’adquisició de béns, serveis i obres poden tindre implicacions en la igualtat de gènere, no sols per a les persones que reben aquests béns, serveis i obres, sinó també en les conductes de les empreses contractades per a proveir-los. Viena procura incloure les consideracions de gènere de tres maneres en el seu enfocament d’integració de la perspectiva de gènere i en l’estratègia de contractació.

- Mitjançant la promoció de les dones com a condició social d’implementació.
- Mitjançant la utilització dels aspectes de gènere com a criteris qualitatius d’adjudicació (amb més detall en el Pas 4).
- Mitjançant la realització d’una avaluació de necessitats amb sensibilitat de gènere durant la planificació i la descripció de la contractació.

2.2.3 CATÀLEG DE RESULTATS DE GÈNERE PER A INCLOURE EN L'ESTRATÈGIA DE CONTRACTACIÓ

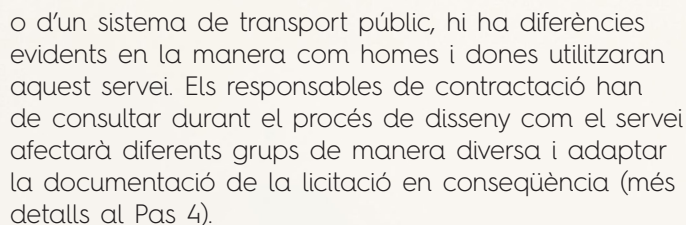
Hi ha diversos resultats específics de gènere que podrien incloure's en una estratègia de contractació i que es consideren com a part de la contractació:

- ▶ Augmentar la taxa d'ocupació per a grups específics amb un risc més elevat de desocupació.
- ▶ Augmentar la conscienciació sobre el repte de la desigualtat de gènere.
- ▶ Reduir la bretxa salarial de gènere.
- ▶ Augmentar l'emprenedoria femenina i el nombre d'empreses de dones que presenten ofertes i tenen èxit en la contractació.
- ▶ Reduir les barreres a l'ocupació que afecten determinats grups demogràfics, com ara horaris laborals inflexibles, manca d'accés a serveis de guarderia o falta de connexions de transport públic.
- ▶ Utilitzar programes de capacitatció per superar les "normes" de gènere associades a professions com la construcció.

També hi ha resultats que es poden incloure en altres apartats d'una estratègia de contractació i que contribueixen de manera indirecta a abordar les desigualtats de gènere:

- ▶ Augmentar els casos en què els contractes es reserven per a tipus específics d'organitzacions (per exemple, organitzacions de l'economia social, empreses de propietat femenina).
- ▶ Augmentar els casos en què els contractes es divideixen en lots per afavorir la participació de les pimes.

La segona és explorar si els resultats relacionats amb el gènere detallats en l'estratègia de contractació (Pas 2) són rellevants per a la naturalesa del bé, servei o obra que es vol adquirir. Hi haurà alguns béns, com per exemple la compra de gots i tasses d'oficina, que no tenen rellevància de gènere; i n'hi haurà d'altres, com la prestació de treballadors temporals, on hi ha una clara rellevància de gènere.

Els responsables de contractació poden utilitzar diverses tècniques per avaluar la rellevància dels resultats de gènere: poden desenvolupar matrius de resultats enfront dels tipus de béns, serveis i obres, de manera que es puguin identificar els resultats rellevants per a cada bé, servei o obra. També poden sol·licitar el suport de tècnics amb coneixements específics de política, així com revisar les pràctiques d'altres ciutats i regions.

- La tercera és utilitzar tècniques que obrin l'oportunitat de contractació a organitzacions de l'economia social, empreses de propietat femenina i altres grups diversos perquè puguin presentar ofertes i potencialment guanyar el contracte.

Les Directives de Contractació de la UE de 2014 inclouen una disposició per a la reserva de contractes per a operadors econòmics amb el 30 % de la seva plantilla formada per persones amb discapacitat o en situació desfavorida – les anomenades iniciatives de treball protegit. També preveuen la possibilitat de desglossar grans contractes en lots més petits – per exemple, en la compra d'aliments per a menjadors escolars, en lloc de tenir un contracte gran, aquest es

Hi ha tres maneres de tenir en compte la perspectiva de gènere durant la Preparació i redacció de la licitació. La primera és explorar si existeix un aspecte de gènere en el bé, servei o obra que es vol adquirir i, en concret, si afectarà homes i dones de manera diferent. Per exemple, en el disseny d'un parc infantil

pot dividir en lots per a carn, peix i lactis, per exemple. Finalment, preveuen mesures per a la implicació del mercat, de manera que les oportunitats properes i els resultats globals que es volen assolir puguin comunicar-se al mercat potencial amb antelació.

Totes aquestes mesures poden conduir, de manera indirecta, a un major nombre de pimes, empreses de propietat femenina i organitzacions de l'economia social que executen contractes, contribuint així a abordar les desigualtats de gènere.

2.3.2 EXEMPLES DE CONSIDERACIONS DE GÈNERE DURANT LA PREPARACIÓ I REDACCIÓ DE LA LICITACIÓ

L'Ajuntament d'Umeå (Suècia) fa més de 40 anys que treballa en l'àmbit de la igualtat de gènere. Com a part d'aquest treball, han comptat amb regidors específics centrats en la igualtat de gènere, una estratègia d'igualtat de gènere i dos tècnics dedicats a la igualtat de gènere, i han integrat la importància d'abordar les "normes de gènere" en el currículum escolar.

Un element central de l'enfocament d'Umeå ha estat el disseny dels espais públics i serveis (i, per tant, de la contractació posterior) tenint el gènere com a consideració i factor clau en la presa de decisions. Això inclou, per exemple, el disseny d'un túnel ample i ben il·luminat a l'estació de tren, que connecta dues parts de la ciutat. Aquest i altres exemples formen part del "Tour del Paisatge de Gènere" d'Umeå, que mostra de manera clara com es té en compte el gènere en el disseny (preparació i redacció de la licitació) de diferents oportunitats de béns, serveis i obres.

DETAIL OF THE ARTWORK "LEV!" ©FA•/BILDUPPHOVSRÄTT2025

2.3.3 CATÀLEG DE CONSIDERACIONS DE GÈNERE PER A INCLOURE EN LA PREPARACIÓ I REDACCIÓ DE LA LICITACIÓ

A continuació es detallen alguns béns, serveis i obres comuns que adquireixen les autoritats públiques, i es comenta la rellevància d'incloure consideracions de gènere en el seu disseny.

BÉ/SERVEI/OBRA	RELLEVANT (SI/NO)	JUSTIFICACIÓ
Transport públic	Si	Una planificació horària efectiva pot afavorir l'accés de les dones a oportunitats d'ocupació i també pot fomentar un major ús tant per part d'homes com de dones si s'alinea amb els horaris laborals i socials. Altres elements de gènere podrien incloure aspectes com les tarifes i l'accessibilitat econòmica, el disseny de vehicles accessibles, la seguretat i la plantilla de treball.
Construcció	Si	Diferents grups utilitzaran els edificis construïts de maneres diferents, i aquests hauran de ser adaptats en conseqüència en el seu disseny. A més, les dones estan infrarepresentades en determinades parts del sector de la construcció, i la contractació pública podria utilitzar-se com a mitjà per aconseguir un major equilibri de gènere, especialment en àrees de la construcció on les "normes de gènere" afavoreixen les bretxes salarials.
Serveis de neteja	Si	Els llocs de treball associats a aquests serveis estan tradicionalment orientats cap a les dones. El disseny del servei hauria de tenir en compte tant les necessitats com les condicions laborals de les dones, així com fomentar l'atracció d'homes cap a rols infrarepresentats.
Esdeveniments culturals	Si	Hi haurà un grup tradicional de persones que assisteixen a determinats esdeveniments culturals. Per tant, en el disseny del servei, s'hauria de posar l'èmfasi en com es poden diversificar els intèrprets i els assistents, i incorporar noves cultures i experiències.
Uniformes per a treballadors	Si	Els uniformes han d'adaptar-se a les necessitats corporals dels diferents grups, i això hauria d'explorar-se abans de la contractació per garantir que es corregeixin possibles desigualtats. Això és rellevant, per exemple, per al servei de bombers.
Serveis de lleure i recreació	Si	Les persones utilitzaran els serveis de lleure i recreació de maneres diferents, la qual cosa implica la necessitat de diferents tipus d'equipament així com de serveis variats. Això inclou fomentar la pràctica esportiva entre dones i nenes i garantir una assignació equitativa dels horaris d'ús de les instal·lacions.
Serveis de salut	Si	Els diferents gèneres utilitzen els serveis i les instal·lacions de salut de manera diferent, amb els homes menys propensos a accedir als serveis sanitaris que les dones.
Compra d'equip informàtic	No	Aquest bé no té rellevància de gènere.
Recollida de residus	No	Aquest servei no té rellevància de gènere, ja que hauria d'existir igualtat en la seua prestació de totes maneres.
Compra de panells solars	No	Aquest bé no té rellevància de gènere.

2.4 PAS 4 – PROCÉS DE LICITACIÓ

El Pas 4 del “Cicle de Contractació” tracta sobre el procés de licitació. És en aquesta fase on les persones que treballen als departaments tècnics i que han dissenyat el bé, servei o obra que volen adquirir col·laboren amb el Departament de Contractació per desenvolupar la documentació que s’enviarà al mercat perquè s’hi puga respondre. Aquesta documentació té com a objectiu plantejar al mercat preguntes sobre:

- Com proporcionaran el bé, servei o obra – la seua metodologia.
- Quant costarà lliurar el bé, servei o obra.
- Els terminis per al lliurament del bé, servei o obra.
- La seua experiència en la prestació de béns, serveis o obres similars en el passat.

És en aquesta fase quan la documentació també pot sol·licitar informació al mercat sobre com compliran els resultats econòmics, socials, ambientals i de gènere locals rellevants, tal com s’ha identificat durant la preparació i redacció de la licitació (Pas 3). Cal assenyalar que qualsevol clàusula inclosa hauria d’estar dins dels paràmetres de la legislació nacional en matèria de contractació, ja que hi haurà regulacions i l·lindars diferents en els diversos Estats membres de la UE.

2.4.1 COM ES POT TENIR EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE DURANT EL PROCÉS DE LICITACIÓ?

Hi ha quatre maneres d’explorar les consideracions de gènere durant el procés de licitació, incloent preguntes específiques que es poden plantejar al mercat sobre clàusules de gènere. La primera és utilitzar els “Motius d’Exclusió”. La igualtat de gènere no es refereix només a homes i dones; de fet, existeix una interseccionalitat en la desigualtat, que tindrà impactes més profunds sobre grups específics com els procedents de

comunitats negres i minoritàries ètniques (BAME), les persones amb discapacitat, les persones majors i els joves.

Els “Motius d’Exclusió” reconeixen aquesta interseccionalitat i permeten que els ajuntaments locals, les institucions principals i els governs regionals puguen excloure certes organitzacions de la contractació si tenen un historial de no complir determinades condicions en la seua manera d’actuar. Les organitzacions poden ser excloses si han estat condemnades per tràfic de persones o per ús de mà d’obra infantil; per impagament d’impostos o seguretat social; o per incompliment de la legislació laboral.

La segona és utilitzar les “Especificacions Tècniques”: es tracta d’aspectes específics que cada organització que compleix la documentació de licitació haurà de complir en relació amb un resultat social, ambiental o de gènere. Prenent l’exemple de la contractació d’un servei de càterinɡ alimentari per a un ajuntament local, una “Especificació Tècnica” podria ser l’expectativa que el 75 % de tots els aliments procedisquen de l’agricultura ecològica. Per a un contracte d’habitatge social i específicament en matèria de gènere, podria ser una especificació sobre una determinada il·luminació al voltant de l’habitatge o un cert nombre de places de guarderia dins d’una distància especificada de l’habitatge.

La tercera és utilitzar els “Criteris d’Adjudicació”: aquests es donen quan les organitzacions van més enllà de les expectatives establertes en les “Especificacions Tècniques” i obtenen punts durant l’avaluació (Pas 5) per fer-ho. Prenent l’exemple del servei de càterinɡ alimentari, les organitzacions podrien detallar en les seues respostes a la licitació que proporcionaran el 80 %, 90 % o 100 % dels aliments procedents de l’agricultura ecològica i obtindrien més punts en conseqüència.

Els “Criteris d’Adjudicació” també poden prendre la forma d’una pregunta: si l’ajuntament local, la institució principal o el govern regional vol abordar l’atur a través de la contractació, poden plantejar preguntes específiques a la documentació de les organitzacions licitadores sobre quants llocs de treball crearan, com els crearan i per a qui seran aquests llocs de treball. A continuació, detallem exemples específics relacionats amb el gènere dels “Criteris d’Adjudicació” en el catàleg.

La quarta és utilitzar els “Segells”: sovint existeixen estàndards a nivell europeu sobre les pràctiques socials o ambientals de les organitzacions. En relació amb el gènere, hi ha “Segells” com, per exemple, el segell d’auditoria familiar, que certifica el compliment d’una equilibrada conciliació laboral i familiar dins de les organitzacions.

2.4.2 EXEMPLES DE CONSIDERACIONS DE GÈNERE DURANT EL PROCÉS DE LICITACIÓ

Durant la prova d'accions com a part del GenProcure APN, Zagreb (Croàcia) va testar la inclusió de consideracions socials, ambientals i de gènere durant una contractació real per al disseny i l'ordenació d'un parc. Van considerar el disseny del parc des d'una perspectiva de gènere, especialment pel que fa al disseny de les sendes i la inclusió d'il·luminació suficient. Zagreb també va incloure criteris socials relacionats amb el voluntariat per a joves, i criteris ambientals sobre els tipus de plantes utilitzades en l'ordenació del parc.

2.4.3 CATÀLEG DE CLÀUSULES DE GÈNERE PER A INCLOURE EN EL PROCÉS DE LICITACIÓ

A continuació es presenten exemples de clàusules de gènere que es poden utilitzar per afavorir la igualtat de gènere en la contractació i en la prestació de béns, serveis i obres. Aquestes clàusules de gènere es poden inserir en la documentació de contractació com a "Criteris d'Adjudicació" i estan dissenyades per aplicar-se a qualsevol tipus de bé, servei o oportunitat d'obra rellevant.

CLÀUSULA DE GÈNERE 1 – EVIDÈNCIA DE L'ENFOCAMENT ORGANITZATIU PER ABORDAR LA DESIGUALTAT

Proporcioneu detalls sobre l'enfocament de la vostra organització per abordar la desigualtat dins de la vostra plantilla. Disposeu de polítiques bàsiques sobre horaris laborals, diversificació de la plantilla, flexibilitat laboral i promoció interna, per exemple? Teniu implementat un Pla d'Igualtat?

CLÀUSULA DE GÈNERE 2 – QUALITAT DEL PLA D'IGUALTAT

Proporcioneu més detalls sobre el vostre Pla d'Igualtat existent (els elements que el componen) i, concretament, com, a través de l'execució d'aquest contracte, contribuïreu a fomentar la igualtat de gènere dins de la vostra organització.

CLÀUSULA DE GÈNERE 3 – DEMOSTRACIÓ D'EXPERIÈNCIA EN ARRIBAR TANT A HOMES COM A DONES

Proporcioneu detalls sobre l'experiència prèvia de la vostra organització en arribar tant a homes com a dones en la prestació de contractes de béns, serveis i obres similars. Centreu-vos específicament en els grups que afronten dificultats per accedir a aquests béns, serveis i obres, i expliqueu com heu superat aquests reptes durant l'execució.

CLÀUSULA DE GÈNERE 4 – ABORDAR L'ATUR ENTRE GRUPS AMB MAJOR RISC

Proporcioneu detalls sobre com, com a resultat del contracte, la vostra organització crearà noves oportunitats d'ocupació per a aquelles persones que han estat més temps a l'atur. En particular, detal·leu:

- ▶ Quants llocs de treball preteneu crear.
- ▶ A qui adreçareu les noves oportunitats d'ocupació i com els atraureu.
- ▶ Quan duràreu a terme aquesta activitat com a part del contracte.
- ▶ Com fareu el seguiment dels assoliments en relació amb aquest resultat.

CLÀUSULA DE GÈNERE 5 – ABORDAR LES "NORMES DE GÈNERE" A TRAVÉS DEL CONTRACTE

Proporcioneu detalls sobre com la vostra organització abordarà les "normes de gènere" mitjançant l'execució del contracte. Per exemple, com atraureu dones cap a rols que anteriorment ocupaven homes? Com planifiqueu millorar les competències de la vostra plantilla?

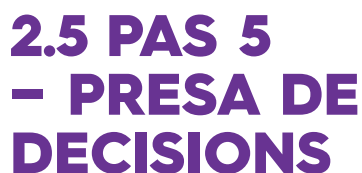
CLÀUSULA DE GÈNERE 6 – DIVERSIFICACIÓ DE LA VOSTRA CADENA DE SUBMINISTRAMENT

Expliqueu com la vostra organització assegurarà noves despeses amb pimes, empreses de propietat femenina i organitzacions de l'economia social com a subcontractistes mitjançant el contracte. En particular, detal·leu:

- ▶ Què té previst fer la vostra organització per afavorir les oportunitats de subcontractació per a aquests tipus d'organitzacions.
- ▶ Quan duràreu a terme aquesta activitat com a part del contracte.
- ▶ Com fareu el seguiment dels assoliments en relació amb aquest objectiu.

CLÀUSULA DE GÈNERE 7 – PROVISIÓ DE FORMACIÓ EN IGUALTAT I SENSIBILITZACIÓ MÉS ÀMPLIA

Expliqueu si realitzareu formació als empleats sobre igualtat de gènere i quin serà l'objectiu d'aquesta formació. També detal·leu qualsevol activitat de valor afegit que duràreu a terme com a part de l'execució del contracte en matèria d'igualtat de gènere. Per exemple, conferències en escoles locals o projectes comunitaris dedicats.

2.5.1 COM ES POT TENIR EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE DURANT LA PRESA DE DECISIONS?

Per tant, els ajuntaments locals, les institucions principals i els governs regionals han de puntuar les respostes de les organitzacions licitadores a les preguntes dels "Criteris d'Adjudicació" centrats en el gènere de manera qualitativa i quantitativa. Aquesta tasca la poden dur a terme tant els tècnics de contractació com els especialistes en gènere, i han de llegir les respostes i assignar punts en funció de la qualitat de la resposta, utilitzant un sistema de puntuació com el detallat en el catàleg següent.

Co-funded by
the European Union

URBACT

CENPROCURE

2.5.2 EXEMPLES DE CONSIDERACIONS DE GÈNERE DURANT LA PRESA DE DECISIONS

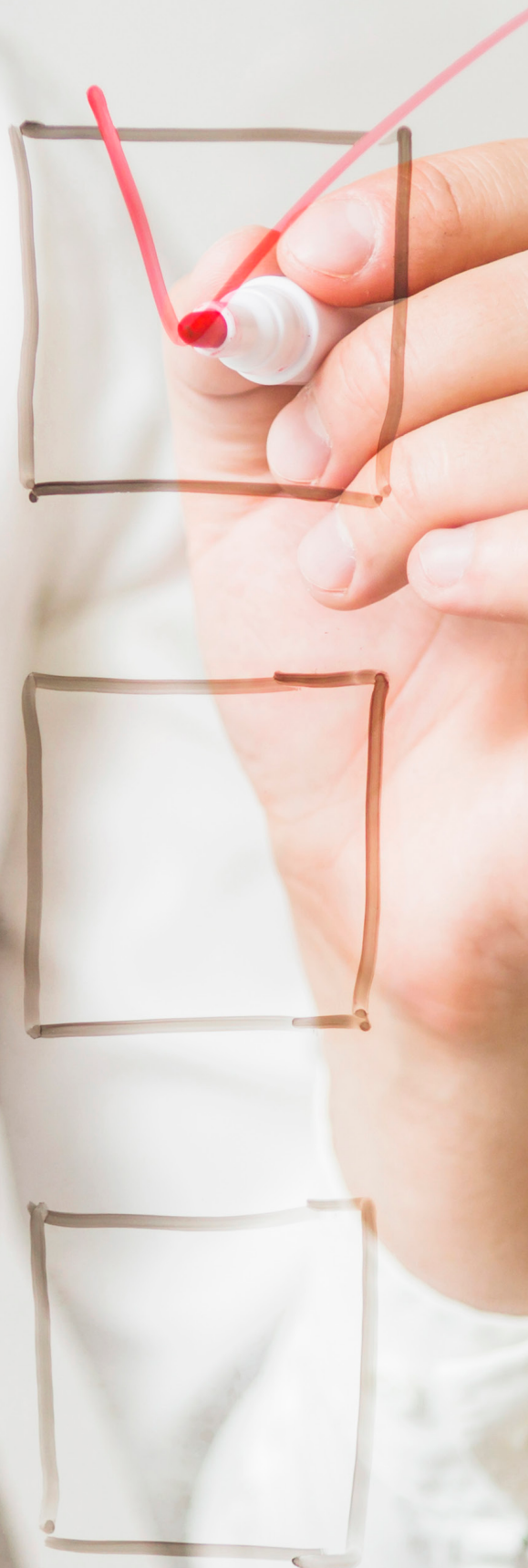
L'avaluació de les "Especificacions Tècniques" i dels "Criteris d'Adjudicació" sol ser estandarditzada i, per a evitar possibles impugnacions, no hem inclòs exemples específics d'ajuntaments locals, institucions principals o governs regionals en aquest apartat; en canvi, detallem el sistema de puntuació al catàleg següent.

2.5.3 CATÀLEG DE PUNTUACIÓ DE LES CLÀUSULES DE GÈNERE PER A INCLOURE EN LA PRESA DE DECISIONS

Per dur a terme l'avaluació de les respostes als "Criteris d'Adjudicació", els ajuntaments locals poden utilitzar un sistema de puntuació com el detallat a continuació:

PUNTUACIÓ	CRITERIS D'AVALUACIÓ
0	ZERO PUNTS La resposta no compleix en absolut l'estàndard requerit o no proporciona cap resposta.
1	BAIX La resposta compleix alguns elements del criteri, però genera preocupacions en els següents aspectes: ▸ Hi ha almenys un aspecte que requereix una atenció considerable. ▸ Les propostes no demostren competència ni comprensió. ▸ La resposta té pocs detalls i resulta poc convincent. ▸ La resposta fa referència limitada als resultats de gènere.
2	SATISFACTORI La resposta compleix de manera general l'estàndard requerit. Hi ha algunes àrees de preocupació i problemes menors limitats que cal explorar més a fons. La resposta mostra: ▸ Comprensió satisfactòria del criteri. ▸ Competència suficient demostrada amb evidència rellevant. ▸ Cert coneixement dels reptes que es volen abordar. ▸ La resposta tracta alguns resultats relacionats amb el gènere i també mostra certa experiència en el mercat.
3	BO La resposta compleix l'estàndard requerit en tots els aspectes materials. No hi ha àrees de preocupació, tot i que poden existir problemes menors limitats que caldrà explorar més a fons. La resposta mostra: ▸ Bona comprensió del criteri. ▸ Competència suficient demostrada amb evidència rellevant. ▸ Cert coneixement dels reptes que es volen abordar. ▸ La resposta tracta els resultats de gènere i també mostra una bona experiència en el mercat.
4	EXCEL·LENT La resposta supera les expectatives respecte als resultats de gènere i no deixa cap dubte sobre la capacitat i el compromís per assolir el que es requereix. La resposta mostra: ▸ Molt bona comprensió dels requisits. ▸ Propostes excel·lents demostrades amb evidència rellevant. ▸ Coneixement considerable dels reptes que es volen abordar. ▸ La resposta probablement proposa un valor afegit addicional més enllà del que s'espera. ▸ La resposta tracta els resultats de gènere i mostra també una experiència en el mercat profunda.

2.6 PAS 6 – SEGUIMENT

El Pas 6 del “Cicle de Contractació” tracta sobre el seguiment. Una vegada presa la decisió al Pas 5 sobre l’organització licitadora guanyadora, tots els compromisos que aquesta hagi adquirit en relació amb el bé, servei o obra que proporcionarà es traslladaran al contracte. Això inclou els compromisos per a l’assoliment de resultats econòmics, socials, ambientals i de gènere locals com a part del contracte. El Pas 6 tracta de fer el seguiment del rendiment del proveïdor escollit durant l’execució del contracte, assegurant que utilitza la metodologia acordada, respecta els terminis i pressupostos, i compleix amb els compromisos socials, ambientals i de gènere.

2.6.1 COM ES POT TENIR EN COMPTE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE DURANT EL SEGUIMENT?

Els ajuntaments locals, les institucions principals i els governs regionals poden fer el seguiment dels resultats de gènere acordats amb l’adjudicatari amb èxit de tres maneres. La primera és fer un seguiment de manera quantitativa, on el proveïdor escollit proporcione dades de resultats en diferents moments durant l’execució del contracte respecte a indicadors específics – per exemple, el nombre de nous llocs de treball creats com a resultat del contracte.

La segona és fer un seguiment de manera qualitativa, on el proveïdor escollit narre l’impacte de la inclusió del resultat de gènere sobre les persones que se’n beneficien – per exemple, en la creació d’un nou lloc de treball com a resultat del contracte, l’impacte que té sobre la vida familiar, els ingressos i la salut i benestar de la persona.

La tercera és fer un seguiment de manera retrospectiva, en què, un cop finalitzat el contracte, s’envia al proveïdor escollit una enquesta amb una sèrie de preguntes sobre la seua contribució a l’assoliment dels resultats econòmics, socials,

ambientals i de gènere locals més amplis. Això hauria d’estar directament vinculat als resultats detallats en la contractació i en altres estratègies.

2.6.2 EXEMPLES DE CONSIDERACIONS DE GÈNERE DURANT EL SEGUIMENT

Emakunde, l’Institut Basc per a les Dones (Espanya), ha desenvolupat un conjunt d’eines per al seguiment de les clàusules de gènere utilitzades en la contractació pública. L’eina és un qüestionari d’avaluació centrat en 11 ítems, com ara “el nombre de dones contractades”, i està dissenyada per ser completada pel proveïdor escollit durant l’execució del contracte de contractació.

2.6.3 CATÀLEG D’INDICADORS DE GÈNERE PER A INCLOURE EN EL SEGUIMENT

Els indicadors de gènere quantitativs que es fan servir per al seguiment durant l’execució del contracte han d’estar directament vinculats als resultats de gènere (Pas 2) i a les respostes a les preguntes plantejades sobre els “Criteris d’Adjudicació” (Pas 4). A continuació es presenten exemples d’indicadors de resultats específics de gènere que es podrien monitorar:

- › Nombre de nous llocs de treball creats per a dones.
- › Reducció de la bretxa salarial de gènere.
- › Nombre (i percentatge) de subcontractistes que són pimes, empreses de propietat femenina o organitzacions de l’economia social.
- › Nombre de reptes a les “normes de gènere” durant l’execució del contracte.
- › Nombre de cursos de formació en igualtat de gènere impartits.
- › Nombre d’activitats de sensibilització més àmplies realitzades.

3 CONCLUSIÓ

CONCLUSIÓ

Aquest "Catàleg de Consideracions i Clàusules de Gènere en la Contractació" ha explicat com el gènere pot formar part de cadascun dels sis passos del "Cicle de Contractació". El catàleg conclou amb el següent resum dels consells clau per a cada un dels 6 passos.

PAS 1 – ANÀLISI DE LA DESPESA

- › Comprendre on es destina la despesa en contractació en termes geogràfics, sectorials i de tipus d'empresa.
- › Desagregar les dades per tipus d'empresa segons el gènere per detallar el percentatge de despesa amb empreses de propietat femenina.
- › Utilitzar enquestes per obtenir més dades dels proveïdors sobre gènere.

PAS 2 – IDENTIFICACIÓ DE RESULTATS (ESTRATÈGIA DE CONTRACTACIÓ)

- › Desenvolupar una estratègia de contractació que detalli els tipus de resultats específics de gènere als quals es vol contribuir mitjançant la contractació.

PAS 3 – PREPARACIÓ I REDACCIÓ DE LA LICITACIÓ

- › Explorar si hi ha un aspecte de gènere en el bé, servei o obra que es contracta.
- › Explorar la rellevància dels resultats específics de gènere respecte a la naturalesa del bé, servei o obra que es contracta.
- › Utilitzar contractes reservats, fraccionament en lots i participació del mercat com a mecanismes per obrir la contractació indirectament a pimes, empreses de propietat femenina i organitzacions de l'economia social.

PAS 4 – PROCÉS DE LICITACIÓ

- › Utilitzar els "Motius d'Exclusió" per descartar organitzacions amb antecedents ètics qüestionables.
- › Utilitzar les "Especificacions Tècniques" per detallar els requisits esperats en matèria de resultats de gènere.
- › Utilitzar els "Criteris d'Adjudicació" per permetre que les organitzacions licitadores obtinguen punts respecte als resultats de gènere.
- › Utilitzar els "Segells" per garantir que es compleixen els estàndards especificats.

PAS 5 – PRESA DE DECISIONS

- › Establir una ponderació en la presa de decisions per a les respostes als "Criteris d'Adjudicació" relacionats amb els resultats de gènere.
- › Utilitzar un sistema de puntuació quantitatiu i qualitatiu per avaluar les respostes de les organitzacions licitadores.

PAS 6 – SEGUIMENT

- › Recollir dades de resultats durant l'execució del contracte en relació amb els resultats de gènere.
- › Explicar l'impacte sobre els resultats de gènere.

04 GLOSSARI I REFERÈNCIES CLAU

4.1 GLOSSARI DE TERMES

INSTITUCIONS PRINCIPALS

Són organitzacions grans, sovint del sector públic, que tenen una presència significativa dins d'una ciutat perquè gasten molts diners en la compra de béns, serveis i obres; contracten moltes persones; i són propietàries de terrenys i actius. És poc probable que desapareguen i inclouen administracions locals, organitzacions d'habitatge i sanitàries, i universitats.

DIRECTIVES DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA DE LA UE (2014)

Són els requisits legislatius clau en matèria de contractació pública, als quals han d'aferrar-se els ajuntaments locals i els governs regionals. Estan principalment centrades en la competència i la transparència, però també permeten assolir objectius socials (inclòs el gènere) i ambientals.

CONTRACTACIÓ PÚBLICA SENSIBLE AL GÈNERE

És aquella en què les consideracions de gènere s'inclouen activament en el disseny de béns, serveis i obres, i on les clàusules de gènere s'inclouen en la documentació de licitació i en la presa de decisions en la contractació.

DESIGUALTAT DE GÈNERE

Són les diferències que experimenten homes i dones com a resultat del seu gènere. Les desigualtats es poden manifestar en matèria de salari, accés a serveis, emprenedoria i representació.

INTERSECCIONALITAT

S'utilitza per descriure grups de persones per als quals la desigualtat s'agreuja més enllà del seu gènere, i inclou persones amb discapacitat, persones de grups ètnics minoritaris i negres, comunitats gitanes, així com persones joves i grans.

AJUNTAMENTS LOCALS

Són organitzacions a nivell de ciutat amb responsabilitat en la prestació de serveis públics. Compten tant amb representació política, en forma d'alcaldes i regidors, com amb representació tècnica o d'oficials.

ONG

Són Organitzacions No Governamentals, és a dir, organitzacions que presten serveis i activitats per a les comunitats i funcionen sense ànim de lucre.

CONTRACTACIÓ PÚBLICA

És el procés utilitzat pels ajuntaments locals, les institucions principals i els governs regionals per a la compra de béns, serveis i obres.

GOVERNS REGIONALS

Són similars als ajuntaments locals, però operen a un nivell geogràfic més ampli, corresponent a la regió.

PIMES

Són Empreses Petites i Mitjanes, és a dir, empreses que ocupen fins a 250 persones.

ORGANITZACIONS DE L'ECONOMIA SOCIAL

Hi ha diversos tipus d'organitzacions que entren dins d'aquesta categoria i inclouen empreses socials, cooperatives, companyies d'interès comunitari i entitats benèfiques. Són organitzacions que solen reinvertir qualsevol benefici en la missió de l'organització i en projectes comunitaris més amplis.

EL MERCAT

Fa referència a les organitzacions que opten a l'ocasió de contractació. Pot incloure grans corporacions multinacionals, PIMES, organitzacions de l'economia social i ONG.

4.2 REFERÈNCIES CLAU (ESMENTADES EN EL TEXT)

- (a) Més informació sobre URBACT es pot trobar al lloc [web d'URBACT](#).
- (b) Més informació sobre l'APN GenProcure es pot trobar a les pàgines [web de GenProcure](#).
- (c) El "Cicle de Contractació" és el marc del [Curs Online d'URBACT sobre Contractació Estratègica](#).
- (d) Les Directives Europees de Contractació es poden consultar [ací](#).
- (e) Aquesta eina [d'Anàlisi de la Despesa](#) es va transferir com a part de la Xarxa de Transferència URBACT "Making Spend Matter".

4.3 ALTRES REFERÈNCIES ÚTILS

- › URBACT ha realitzat diversos projectes sobre Ciutats amb Igualtat de Gènere – més informació [ací](#).
- › URBACT també ha produït un curs de formació en línia sobre [Contractació Pública Sensible al Gènere](#).
- › L'Institut Europeu per la Igualtat de Gènere ha elaborat diversos materials sobre Contractació Pública Sensible al Gènere, inclòs l'Índex d'Igualtat de Gènere – més informació [ací](#).
- › Més informació sobre Emakunde, l'Institut Basc per a les Dones, es pot trobar [ací](#).
- › Més informació sobre l'enfocament de Viena respecte a la Contractació Pública Sensible al Gènere es pot consultar [ací](#).
- › Més informació sobre l'informe Global Gender Gap es pot trobar [ací](#).

